Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Tractatus de sacramento poenitentiae - Cod. Ettenheim-Münster 215

Zugmeyer, Martin

[Marmoutier im Elsass], 1712

Quaestio 4ta

urn:nbn:de:bsz:31-118991

Visual Library

Ne, qa prigiu̅ beneficiorũ praecedere perfecta Dei dilectio qua deberet
sui iustificandi.

Dices scripi. sacra. C. C. et SS. PP. hiu proponunt tanta velati et alibi passim ad perfectam
poenitentiam eiusque effectum requirunt charitatem qd strictè debet ee ḡiuncta cum
actu formali charitatis, praeceptivo.

R. N. conseq: qa ex his locis nil aliud inferri pt, nisi qd ad poenitentiam et iusti=
ficationem extra sacramentum requiratur perfecta charitas, seu detestatio peti facta ex
motivo charitatis, sicut haec ē charitas perfecta, qa ad eandem rationem charitatis
pertinet propter summam Dei bonitatem n̄ solum gaudere de bono Dei,
sed ē odisse et fugere oē illud qd eidem ḡrarium ē. ex his

Infertur illas definitiones, qua strictè plerumque definitur dolor de pctis propter
Deum summè dilectum, et prout sunt offensa Dei summè dilecti, n̄ ita
strictè intelligendas ēe, ut Dei dilectum sumatur participialiter, quasi
strictè detestetur pctum qa offendit Deum quem prius actu formali diligimus;
sed sumitur adiective, prout significat idem ac diligibilis.

Quaestio 4ta.

De
Efficacia Actuum poenitentiae.

Queritur hic imò an et qua pctā per actum poenitentiae perfectum extra sacramentum deleantur,
2do. an strictio ē extra casum necessitatis iustificet statim ac dicitur. 3tio an expellat
pctum formaliter, an vero dispositive tantum. 4to. quaenam conditiones requirantur ad hoc
ut strictio extra sacramentum iustificet. 5to denique an attritio concepta ex motu
gehennae sit actus honestus et utilis, qua ut ordine explicentur sit vobis questio sit.

Artic. 1mus.

An et qua pctā deleat strictio perfecta extra sacramentum actualiter susceptum.

Multi ex Novationis videri olim negasse, qd pctā graviora post baptismum
commissa ullatenus deleri possint; ex recentioribus autem qui huic favent n̄ desunt,
qui negent per contritionem ē perfectam deleri pctā extra actualem susceptionem sacramenti
poenitentiae contra quos sit

343

Propositio. per actum contritionis perfectae, et absque suis conditionibus debitae, peccata omnia quamvis multa et gravia extra sacramentum poenitentiae actualiter susceptum remitti possunt ex opere operantis.

Probatur primo. Deus tum in veteri tum in novo testamento indefinite promittit veniam iis, qui ex corde vere contrito poenitent, ergo etc. antecedens

Probatur antecedens. Deuteronom: c. 4. v. 29. cum quaesieris Dominum Deum tuum invenies eum, si tamen quaesieris eum in toto corde tuo, et in tota tribulatione animae tuae. et psal. 50. cor contritum et humiliatum etc. Luc. 7. v. 47. remittuntur ei peccata multa quoniam dilexit multum, et idem satis patet ex multis parabolis v.g. filii prodigi, ovis perditae etc. ergo. ex quo

Probatur 2do. Deus amantes se redamat, sed qui contritione extra sacramentum perfecte conteritur perfecte Deum amat, ergo qui perfecte conteritur extra sacramentum, a Deo diligitur. Subsumo sed qui diligitur a Deo formaliter iustificatur, ergo qui perfecte conteritur extra sacramentum iustificatur, adeoque accipit remissionem peccatorum omnium quamvis multorum et gravium. Maior constat ex illo proverb: c. 8. v. 17. ego diligentes me diligo et maxime ex illo Joan. 14. v. 21. qui diligit me diligetur a Patre meo et ego diligam eum. Minor vero patet ex dictis [illegible] propositione [illegible] antecedens subsumpti plane certum est: nam qui diligitur a Deo est amicus Dei, filius adoptivus, et haeres regni coelestis, adeoque habet gratiam sanctificantem in qua formaliter consistit amicitia Dei cum homine iuxta illud 1ma Joan. 3. v. 1. videte qualem charitatem dedit nobis pater ut filii Dei nominemur et simus.

Confirmatur ex perpetua traditione Ecclesiae ex qua sic formatur argumentum. SS. PP. etc. et doctores [illegible] tradunt per contritionem perfectam etiam extra sacramentum remitti quaelibet peccata. ergo etc. antecedens manifeste probatur ex seq. ubi contra Baium dicet contritionem perfectam habere coniunctam remissionem peccatorum. Interim

Obiicies 1. c. 1. Reg. c. 2. v. 25. dixit Heli sacerdos: si peccaverit vir in virum placari ei potest Deus, si autem in Deum peccaverit vir, quis orabit pro eo, ergo peccata directe contra Deum commissa remitti non possunt per poenitentiam.

R. N. qt. hae verba Heli sacerdotis, qui ea increpantis filios suos intendenda
sunt ut specialiter ad eos dicebat. Faciunt hunc sensum, si homo in sacerdos
peccaverit, poterit ei placari Deus per hostias et preces sacerdotis, si vos vero qui
sacerdotes estis in Deum peccatis per sacrilegia vestra in sacrificiis, non
erit sacerdos qui vobis Deum placare poterit.

Inst. imo Deus saepe protestatur se non exauditurum esse preces poenitentium, ergo peccata
non omnia possunt aboleri per poenitentiam. ans. patet ex Jerem. c. 14. cum clamaverint non exaudiam preces eorum.

R. D. ans. non exauditurum esse preces poenitentium poenitentia imperfecta et ex motivis ~~...~~ vitiosis C. ans. poenitentium poenitentia perfecta N. ans. et falsitas dicti probatur. N. qt.
loca innumera quibus Deus vere poenitentibus universim veniam promittit, neque enim
esse falsa, proinde necesse est ut loca in speciem opposita, intelligantur de illis poeni-
tentibus, qui poenitent tantum eo fine ut a se poenas peccatorum amoveant, ut
colligitur ex Proverb. c. 1. v. 27. cum irruerit repentina calamitas, tribu-
latio et angustia, tunc invocabunt me et non exaudiam.

Inst. 2. ad Hebr. c. 12 v. 17 ait Apostolus de Esau: sciatis, non invenit
poenitentiae locum, quamquam cum lacrimis inquisisset eam et de Antiocho Rege
legitur 2. Machab. c. 9. v. 13. Orabat hic scelestus Deum, a quo non esset
misericordiam consecuturus, ergo etiam perfecte poenitentibus saepe non datur venia.

R. N. qt. nam hi et filius non habebant proprie dictam poenitentiam, multominus
charitate perfectam, nam Esau dolebat tantum de stulta venditione primogeni-
turae, et in ipso suo dolore cogitabat occidere fratrem suum ut legitur
Genes. 27. v. 41. Antiochus autem dolebat tantum et petebat liberari a crucia-
tu viscerum quo affligebatur non autem petebat veniam per veram animi contritionem.

Inst. 3. blasphemia in Spiritum S. non potest deleri per poenitentiam ergo etiam perfecta contritione C
ans. constat ex Matth. 12 v. 31. Marc. 3. v. 29. ubi ait Christus qui blasphemaverit
in Spiritum S. non habebit remissionem in aeternum, sed reus erit aeterni delicti.

R. D: any n pt deleri p poenitentiam e. t[ame]n deest illis qui talis p[eccat]i rei
q[ui]a n[on] vult poenitere et aeq n pt deleri absolute ex se, et ineffic[aci]a poenitentiae
D. ans et q[uaestio]nem. blasphemia in sp[iritu]m s: de qua Ch[ristus] hic loquitur est p[ecca]tum
illud quo quis miracula et alia eiusmodi quae clare cognoscit fieri a sp[iritu] s:
ad q[ui]dem fidei attribuit daemoni, et sic cognitam v[eritatem] vertem obstinate
oppugnat, et eiusmodi obstinatione impedit ne gratia aditum inveniat, et talem
hominem quaerat efficaciter.

Inst. 4. Chr[istu]s his locis absolute inquit blasphemiam in sp[iritu]m s: n[on] remitti in aeternum,
q[uo]d hoc absolute deleri negatur p[er] ullam poenitentiam.

R. D: any absolute negat . . . si blasphemiam remitti, si verba eius considerentur
spectentur absque relatione ad alia scripturae loca et interpretationem ecclesiae et patrum, si
eius verba spectentur cum relatione ad alia loca in quibus absolute promissus, peccatis
promittitur venia si poeniteant D. any et q[uaestio]: Chr[istu]s ut in hunc locum advertit
S: Ambros. l. 2. de poenitentia c. 4. nequaquam absolute negat talem blasphemiam
n[on] remitti posse p[er] veram poenitentiam, cum multi ex iis qui de Chr[ist]o dicebant in
beelzebub principe daemoniorum eiicit daemonia, atque hoc p[eccat]um commiserunt,
tamen postea visis signis in morte Chr[ist]i et audita praedicatione Petri conversi sunt.
unde ut S. Athanas. l. in hunc locum conscripto, basilius, chrisost., hilarius
Ambros: hieron. et alii passim apud bellarm. hic l. 2. c. 16. hoc Chr[ist]i verba sunt
intelligenda, ut dicant Chr[istu]m nil aliud voluisse, quam tale p[eccat]um esse irremissibile sicut
ille morbus dicitur incurabilis in quo aegrotus respuit medicinam, et medicum ipsum
reputat inimicum.

Inst. 5. Ap[osto]lus ad hebr. c. 6. 4. ait: impossibile est eos qui semel illuminati sunt,
gustaverunt etiam donum coeleste, et participes facti sunt sp[iritu]s s: . . . et pro-
lapsi sunt, rursum renovari ad poenitentiam, q[uo]d aliqua p[ecca]ta post baptismum commissa sunt
absolute irremissibilia.

R. D. q[uaestio] nam ut ait S: Thom. hic q. 84. ar. 10 ad 1mum ex S. Augu: Ap[osto]lus n[on]
dicit impossibile esse poenitere, sed impossibile est renovari, id est baptizari. siquidem Ap[osto]lus
negat . . . posse p[er] iterum baptismum a p[ecca]tis post baptismum sed baptismum commissis mundari,
ut satis patebit legenti ~~. . .~~ contextum capitis.

+AH+

Inst. 6. Apls ibi: c. 10 v. 26 ait voluntarie peccantibus nobis post acceptam noti=
tiam veritatis iam n. relinquitur pro peccatis hostia, ergo nullum peccatum post acceptam
veram fidei notitiam deleri potest per poenitentiam.

R. N. conseq. non obstante S. Thom. hunc locum explicat, Apls loquitur de illo
peccato in Spiritum S. quo quis obstinate peccat contra agnitam veritatem, et sic in peccato
obstinate perseverat ac obstruit viam poenitentiae.

Inst. 7. sunt aliqua peccata pro quorum authoribus S. Joan. n. vult ut rogemus,
ergo saltem illa sunt irremissibilia per poenitentiam. ans videtur certum ex 1. Joan. 5.
v. 16. est peccatum ad mortem, n. pro illo dico ut roget quis.

R. D. quaedam sunt irremissibilia ex defectu poenitentiae seu peccatoris nolentis poenitere
C. quaedam sunt irremissibilia ex defectu et inefficacia poenitentiae N. conseq. et ans. plures
Catholicorum expositores in hunc locum Catholici et illos S. Ambros: Augu: et Grego:
qui dicunt Apostolum hic loqui de finali impoenitentia qua peccator sit incapax
vel sibi orationes fidelium prosint. unde tamen n. sequitur esse aliquod peccatum quod per
poenitentiam deleri n. potest, modo peccator poenitere velit. plura sic ex sacris litteris
obiici possent, ut: quod Deus dicatur peccatores excaecare obdurare deserere et ita ut
videatur quodammodo impossibilis esse poenitentia ac proinde et venia peccatoribus, sed haec commodius
exponuntur in tract: de gratia ubi quaeritur an omnes habeant gratiam sufficientem ad
procurandam sibi salutem.

Obs: 2. per contritionem et perfectam n. obtinetur remissio peccatorum extra sacramentum baptismi,
ergo neque extra sacramentum poenitentiae quia par est utrobique ratio. ~~Cath~~

Prob. ans ex S. Augu. tra: 13 in Joan. ubi ait, quantumvis catechumenus pro=
ficiat adhuc sarcinam suae iniquitatis portat, n. illi dimittitur, donec vene=
rit ad baptismum etc.

R. N. ans et Prob. quoniam ans quidem expresse damnatum est inter propositiones
Baianas tum in propositione 31 quae refertur articulo sequenti tum in hac 33:
Catechumenus juste, recte, et sancte vivit, et mandata Dei observat ac legem
implet per charitatem ante obtentam remissionem peccatorum, quae in baptismi lavacro
demum percipitur. et clarius in hac propositione 43: in hominibus poenitentibus ante sacramentum abso=
lutionis sicut in catechumenis ante baptismum est vera justificatio separata tamen a remissione peccatorum.

Pelagianos, Ebari sit autho: S. Augu: qa S: Pater loco cit: nil meminit de contritione perfecta, sed loquitur contra illos qui putabant baptismum sibi non esse necessarium si ante baptismum honeste vixerint, et sic non habebant votum baptismi, quod colligitur ex verbis immediate praecedentibus ubi ait: Cuiusque innocens baptizari voluit, ne quis arrogans eorum habeat abundantiam gratiae aliunde de disputari baptizari baptismo Domini. Quod S: Augu. in nostra sententia sit, et crediderit contritionem perfectam iustificare ante sacramentum patet in locis citato sequenti referendis. et Sit daret S: Augu. in eo quod Baius tenuit sententia fuisse, certum postquam contrarium ab Ecclesia definitum est deserenda esset: iuxta ipsum met Augu. relatum con: tolomeis et con. ego solis dist. 9. et propositionem 30 ex damnatis ob Baium, 8. ubi quis invenerit doctrinam in Augu. clare fundatam illam absolute tenere potest non respiciendo ad ullam Pontificis bullam.

Instatur 3tio cum S: Leone, Bernard. Cyrill: et aliis PP. sententia Petri praecedit sententiam coeli, id est absolutio sacerdotalis prius datur quam peccator in coelo absolvatur, ergo nunquam datur remissio peccatorum extra sacramentum propter solam contritionem.

R. D: quoad propter solam contritionem imperfectam et aliunde destitutam aliqua conditione necessaria ad obtinendam iustificationem C. quoad: propter solam contritionem perfectam coniunctam cum voto sacramenti et reliquis requisitis N. quod hi SS. PP. loquuntur de via ordinaria iustificationis quae fieri solet in sacramento ubi Deus remittit peccata intuitu absolutionis, non vero de ea quae fit extra sacramentum per contritionem perfectam.

Inst. 4. PP. concilii Trid. parauerant etiam canonem quo damnarentur illi qui negarent per contritionem perfectam remitti peccata extra sacramentum, eumque suppresserunt postquam Balthasar Heredia Archiepiscopus Calaritanus opposuerat contrarium doceri a Caieta. et Adriano ut refert Cardin. Pallavic., ergo Concil. Trid. non agnovit contritionem perfectam iustificare extra sacramentum.

R. N. A. quoniam Concil. Trid. mentem suam satis declaravit sess. 14. c. 4. ubi expresse ait contritionem charitate perfectam reconciliare hominem Deo priusquam sacramentum actu percipiatur, quod idem docuit sess. 6. c. 14. et sess. 13. c. 7. referentibus hic articulo citati idem satis ex eo constat quod ut supponitur in obiectione ex suffragio plerorumque PP. in Concil. Trid. non fuerit paratus canon quo nostra propositio tanquam de fide certa declarari debuisset,

et illum canonem non publicaverit nec authoritas Caietani et Soriani qui alioquin multum pro Ecclesia laborarunt, nihil movere. quo tamen non obstante postea Pontifices Pius 5tus, Gregor. 13, et Urban. 8. statim cano: statuerunt contra Baium ut videbimus articulo sequenti

Inst. 3. Si Conc. Trid. putasset contritionem perfectam extra sacramentum iustificare frustra tam solicitè revocasset omnes casuum reservationes, et censuras, pro impertienda absolutione in articulo mortis; item frustra tam strictè praecepisset, ut qui sibi conscii sunt peccati mortalis, praevia confessione accedant ad sacram Eucharistiam quantumlibet sibi contriti videantur, consequens repugnat authoritati Concilii ergo sequela minus videtur certa, quia ad hoc ut quis salutem consequatur in articulo mortis, et aliàs absque sacrilegio accedat ad sacram Eucharistiam sufficit status gratiae, ergo si hunc habere potest per solam contritionem, Conc. frustra requirit confessionem.

R. D. seq. si contritio perfecta iustificaret extra sacramentum tam certo ut sacramentum ipsum frustra praecepisset esse, sequel. minus patet et id ex aliis dictis praecipue. Si contritio perfecta extra sacramentum iustificet, sed non tam certo et securè ac sacramentum poenitentiae, N. sequel. et quaesita minor sub eadem distinctione N. cons. itaque Conc. praecipit confessionem sacramentalem in dictis casibus non quia putabat per contritionem perfectam non posse acquiri statum gratiae, sed quia propter reverentiam sacramenti Eucharistiae, et propter irreparabile periculum damnationis voluit ut si accedamus ad Eucharistiam, et incidamus in periculum mortis, quantum fieri potest securique simus certi de statu gratiae, iam verò longe certiores sumus de gratia per susceptionem sacramenti poenitentiae, quam per solam contritionem, quia semper dubitare possumus an habeamus contritionem tam perfectam qualis requiritur ad iustificationem extra sacramentum.

Articulus 2dus.

An contritio perfecta extra sacramentum iustificet statim ac elicitur.

Agitur hic praecipuè contra errorem Baii et aliorum quorundam, qui quidem admittunt contritionem perfectam in statu necessitatis quando sacramentum suscipi nequit iustificare posse peccatores, sed id negant unquam fieri extra statum et casum necessitatis contra quos sit

4°.

Propositio. Contritio perfecta eodem instanti temporis quo elicitur etiam extra sacramentum et casum necessitatis adiunctam habet gratiam remissivam peccatorum.

Probatur imo sacra script: locis superiori articulo citatis perfectae contritioni promittit remissionem peccatorum, nec dictat quoque hanc remissionem contritionem sequi, imo satis insinuat Deum remittere peccata statim ac homo elicit de suis peccatis contritionem charitate perfectam etc. quod satis facile constabit discurrenti per illa testimonia singula. specialiter id insinuat ex Isai: c. 30. v. 19. plorans nequaquam plorabis, miserans miserebitur tui, ad vocem clamoris tui statim ut audierit respondebit tibi. et ex illo psalmi 31. dixi confitebor adversum me iniustitiam meam et tu remisisti impietatem peccati mei. Quem in locum ait S. Leo Epist. 91: misericordiae Dei nec mensuras possumus ponere, nec tempora definire, apud quem nullas patitur moras vera conversio. in eundem locum ait S. Augus. concione 2. in psal. 31um: nondum pronuntiat David, sed promittit se pronuntiaturum peccatum suum et ille iam dimittit.

Probatur 2°. SS. PP. et conciliis et doctores sacrorum evidenter tradunt contritionem perfectam etiam extra casum necessitatis delere peccata statim ac elicitur: quod etc.

Probatur antecedens ima pars a Bellarm. lib. 2. c. 12 et sequentibus multis SS. PP. testimoniis, e quibus in hanc rem breviter et clare aiunt: S. Augu: l. de moribus Eccles. c. 12: qui separatur a Deo per peccatum, dilectione redit in Deum. S. Chrysost: l. de compunctione cordis: sola est cordis compunctio (i. contritio) quae sicut ignis omne vitium peruerit et adimit etc.

Probatur 2a pars antecedentis Concil. Tridentinum, Millevit., Arausican. et maxime Trid. disertè docent contritionem charitate perfectam cum voto confessionis reconciliare hominem Deo priusquam sacramentum actu recipiat etc. sed maxime quoad Trid. patet ex sess. 14. c. 5 ubi disertè ait contritionem charitate perfectam iustificare ante susceptionem sacramenti. et sess. 13 c. 7. declarat contritionem perfectam cum voto confessionis esse sufficientem dispositionem ad sacrificium missae digne peragendum si absit confessarii copia. et sess. 6. c. 4. declarat hominem posse per veram poenitentiam cum voto baptismi salvari etc.

Probatur denique 3tia pars antecedentis Pius 5tus Grego. 13 et urban. 8vus inter alios articulos baianos damnarunt hanc propositionem ordine 71am per contritionem etiam cum=

charitate perfecta et cum voto suscipiendi sacramentum conjunctam non remitti crimen extra casum necessitatis aut martyrii sine actuali susceptione sacramenti. Item hom. numero 31 jam charitas perfecta et sincera tam in catechumenis quam poenitentibus est et sine remissione peccatorum ergo.

Confirmatur charitas seu benevolentia quo Deus diligitur propter se ipsum super omnia semper est conjuncta cum remissione peccatorum, sed contritio perfecta ad minimum habet talem charitatem, et potius est ipsa talis charitas ergo semper conjuncta est cum remissione peccatorum. maior certa est ex dictis quae procedunt ubi de natura contritionis. minor vero constat primo ex innumeris locis scripturae sacrae ut Proverb: 10. v. 12. et 1. Petri 4. v. 8. charitas operit multitudinem peccatorum. et prima Joan: 4. v. 7. omnis qui diligit ex Deo natus est. 2.do ex plurimis testimoniis SS. PP. sic S. Augustinus tr. 5 in epist. S. Joan: si quis in corde suo invenerit charitatem, securus sit quia transiit a morte ad vitam. S. Chrysost. hom. 7. in 2dam ad Timot: ubi charitas est omnia sublata sunt mala. item S. Bernar. Epist. 170. nemo se amari diffidat, si iam amat. 3.tio denique ex censura propositionis Baianae non relata; hinc catechismus Trid. de poenitentia n. 42. plerumque inquit pietatis studia, veluti beneficia in pauperes, ieiunia et hominum culpa a Deo interdum repudiantur, ipsa vero contritio nunquam ibi grata et accepta esse non potest, non inquit propheta cor contritum ... quin etiam statim ut eam mente concipimus, peccatorum nobis a Deo remissionem tribui alio loco eiusdem prophetae verba declarant: dixi confitebor ... ex quo intelligere vera contritionis vim est, ut illius beneficio omnium delictorum veniam statim a Deo consequamur.

Obiicies remissio peccatorum non est semper conjuncta et sit semper cum contritione perfecta ergo. Prob. antecedens Luc. 7. v. 48. vo Christus, dixit per verba de praesenti dixit Magdalenae: remittuntur tibi peccata tua, postquam haec iam diu antea intensissime doluerat de peccatis, et ardentissime dilexerat Christum, ut aperte supponitur ibidem ex v. 37. et sequentibus et quae mulier ut cognovit quod Christus accubuisset in domo pharisaei attulit alabastrum unguenti ergo quod remissio peccatorum est.

R. Ad antecedens et probationes quam nam per haec verba: remittuntur tibi peccata tua in praesenti prolata sint, nullatenus colligi potest Christum tunc modo primum dimisisse=

peta Magdalenae, quae iam prius v. 47. per verba de praesenti dixerat
Simoni: propter quod, dico tibi, remittuntur ei peta multa, quia dilexit multum:
haec autem omnino falsa fuissent, si Christus postea modo iterum dimisisset peta Magda-
Inst. iuo non potest dici quem sensum habeant verba Christi ad Simonem et Magdalenam,
nisi dicatur Christus per ea modo remisisse peta quod C.
R. N. ans. et dico Magdalenam eodem omnino instanti quo perfecte contrita fuit
iustificatam et; verba autem Christi ad Simonem fuerunt tantum declaratoria, et
nil aliud significant, quam ut ait in hunc locum S. Grego. hom. 33: magnam
rubiginem peccatorum, magno igne charitatis purgatam. posteriora vero verba
ad Magdal. quae magis praeseferunt formam absolutionis a Christo prolata sunt,
et ut eam quae iam coram Deo absoluta fuerat coram hominibus publice absol-
veret, et ut in mentis prius datam remissionem confirmaret; uti fecit Marc. 5.
v. 34. ad mulierem iam prius sanatam dicens: esto sana a plaga tua.
Inst. 2. S. Paulus Act. 9. a Deo miraculose conversus, perfecte contritus et ad
Deum conversus fuit, nec tamen accepit remissionem peccatorum nisi postquam ab Anania baptizatus fuit.
Antecedens pars videtur certa ex eo quod ibidem v. 6. Paulus animo tam prompto ad
exequendam Christi voluntatem dixerit Domine quid me vis facere, et ibi: v. 15. Deus de eo
dicat: vas electionis est mihi iste. altera vero pars antecedentis non minus certa videtur ex
ver. 17. ibid. ubi Ananias ad Paulum dixit: Saule frater Dominus misit me ut
videas et implearis Spiritu Sancto; et ut refertur ibid. c. 22. v. 16. exurge et baptizare et ablue
peta tua quod C.
R. concessa ma. parte antis N. 2dam partem, cuiusque probationem [illegible]. verba illa Ananiae
et implearis Spiritu Sancto: et ablue peta tua non sic intellecta sunt, quasi nunc Paulus nondum ante
baptismum fuerit iustificatus, sed dicta sunt ab Anania, ut hortaretur Paulum ad facien-
dum ea quae Deus fieri iussit ad remissionem peccatorum et Spiritum Sanctum certo via ordinaria
consequendum per Sacramentum Baptismi et ministerium Ecclesiae, quod non vetat, quominus in conis, orde
cum iustificatio Pauli facta per contritionem fuerit omnino infallibilis et occulta Ananiae,
poterat is bene monere Paulum ad abluenda peta per baptismum visibilem.
Inst. 3. Multi SS., et ante martyrium habuerint perfectissimum odium peti, ex amore
Dei ferventissimo, tamen ab Ecclesia dicuntur iustificati per baptismum sanguinis quod ex mente Ecclesiae
conclusio non fit e quando fiorecum iustificatione ans. ex officio de Sanctis Innocentibus

Die 23. Januarii et alios quorum charitem perfectissimam describit, et tamen declarat eos postmodum iustificatos esse per baptismum et martyrium. ?

R. N. cons. si enim hoc argumentum valeret pariter impugnaret Adversarios, qui volunt contritionem esse simul ipsa cum iustificatione, si sit valde intensa, et si adsit periculum impediens susceptionem sacramenti, utrumque autem hoc concurrebat in eiusmodi sanctis. igitur dicendum est quod Ecclesia in his casibus iustificationem adscribat solis baptismo sanguinis quam contritioni perfectae, quia non iudicat de rebus pure internis, contritio autem perfecta est quid pure internum, adeoque Ecclesia solis potuit tales sanctos esse iustificatos ratione Martyrii visibilis.

Inst. 4. si iustificatio fit simul tempore cum contritione perfecta inutilis foret postea susceptio sacramenti poenitentiae et baptismi, imo falsa erit forma absolutionis, consequens non potest admitti, ergo etc.

R. N. Seq. nam licet per contritionem perfectam extra sacramentum obtineatur remissio peccatorum, ea tamen non obtinetur, nisi sub ~~[illegible]~~ pacto quodam seu voto ac proinde ~~[illegible]~~ obligatione suscipiendi sacramentum ut in ea dicitur, quod si postea non susciperet, committeret grave peccatum, unde susceptio sacramenti est post remissionem peccati per contritionis acceptam necessaria et utilis est ad hoc peccatum evitandum. Deinde homo in tali casu per susceptionem sacramenti supervenientem, acquirit augmentum gratiae et remissionem poenae temporalis, ut fit in baptismo et ut saepius fit in sacramento poenitentiae, in quo ordinarie plus poenae temporalis remittitur quam per solam contritionem. Denique nec forma absolutionis falsa est, quia homo per eam denuo vere absolvitur ab iniuria Deo illata, et licet iam prius condonata fuerit per contritionem, sicut vere diceret denuo absolvi a quovis debito, cui post condonatum iam sit et ille debitum rogatus dicere remitto tibi, ut patet ex oratione Dominica, in qua licet dicimus: dimittimus debitoribus, ~~hoc~~ et amplius patebit infra ubi de forma sacramenti poenitentiae.

Obj. 2. ut remittatur peccatum, non sufficit ut peccator convertatur ad Deum, sed insuper requiritur ut Deus convertatur ad peccatorem, sed per contritionem perfectam licet peccator convertatur ad Deum, Deus tamen non convertitur ad peccatorem, ergo per solam contritionem non sic remittitur peccatum solum ac dicitur.

R. D. mi. per contritionem Deus non convertitur ad peccatorem formaliter C. mi. effective moraliter seu dispositive N. mi. et cons. Dicto consequente N. conclusionem. igitur quod contritio perfecta sit infallibiliter coniuncta sit cum iustificatione peccatoris, non contigit inde sic, quasi contritio formaliter expelleret peccatum, et de se haberet intrinsecam quandam condignitatem ad remissionem peccati sed ideo tantum quia Deus eam acceptat tamquam dispositionem congruam aliquam peccatoris, propter quam voluit valeat remittere peccatum, adeoque ad remissionem peccati praeter contritionem requiritur ut Deus=

petm remittat formaliter, et sic ad ipsorum quendam p infusionem grãe. ex his infertur p contritionem perfectam infallibiliter tolli etiam reatum pœnæ æternæ. Ut e contra si disputant aliqui utrum de potentia Dei absoluta posset tolli reatus culpæ non sublato reatu pœnæ æternæ cum hæc non separabilia sint, et Deus habeat ius ex affectu iustitiæ vindicativæ puniendi temporaliter suis petis digna et propter condonatam reatus culpæ desinat illum odio habere; quamvis sc. in cognoscunt, qd Deus nunquam remittat petm quoad reatum culpæ, qn remittat et reatum pœnæ æternæ, nam ut supponitur ex tr. de iustificatione petm nunquam remittitur in præsenti statu qn infundat grãa sanctificans, p hanc autem ut ibi: docui hõ fit hæres regni cœlestis et accipit ius ad beatitudinem, adeoque n excluditur a cœlo quicunq accipit remissionem peccatorum, contritio autem perfecta causat remissionem peccatorum quoad culpam, ergo et quoad pœnam æternam. an vero et quomodo remissa culpa pœnæ æternæ remaneat reatus pœnæ temporalis dicendum disputatione seq. ubi de satisfactione.

Articulus 3tius

An contritio perfecta expellat petm formaliter, an vero dispositive tantum.

Quæritur an contritio tollat petm p realem suam incompossibilitatem cum petõ, ut calor expellit frigus, qd est expellere formaliter, ita ut et Deus n infunderet grãm iustificantem, nec petm condonaret, hõ tamen fieret formaliter immunis a petõ p solam contritionem perfectam ut contendit Vasquez cum paucis aliis. an vero contritio tollat petm tantum effective moraliter, id est tanquam actio meritoria et impetrativa habens ultimam dispositionem ad obtinendam a Deo remissionem peti ut volunt alii quorum propugno sntiam.

Propositio 1ma. contritio quantumcumque perfecta sit, n expellit petm formaliter sed dispositive tantum et dependenter a Deo misericorditer condonante petm, et infundente grãm sanctificantem.

Probatur sacra script. et ss. Patres promittunt contritioni tanquam dispositioni tantum seu præparationi ad remissionem peccatorum tolut speciale aliquod Dei beneficium, ergo contritio ipsa n tollit p se immediate et formaliter petm, sed Deus illud dimittit liberaliter intuitu contritionis tanquam dispositionis.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch Baden-Württemberg

Pbtr antis ex locis praecedenti artlo cit. ut ex illo psal. 50. cor contritum et humiliatum Deus non despicies et psal. 31. dixi confitebor et tu remisisti etc. item Zachariae 1mo v. 3. convertimini ad me et ego convertar ad vos. Sapientiae 11. v. 24. dissimulas peccata hominum propter poenitentiam. Luc. 7. v. 47. dimittuntur ei peccata multa quoniam dilexit multum. Sic Conc. Trid. sess. 6. c. 6. et 7. actus poenitentis appellat dispositionem et praeparationem ad remissionem peccatorum. et ibidem can. 9. definit quod homo ad iustificationis gratiam consequendam non solum debeat credere, sed et per modum voluntatis praeparari et disponi, inter alios autem motus praecipuus est contritio, ergo contritio est tantum dispositio ad iustificationem. pari modo loquuntur SS. PP. Sic S. Chrysost. hom. 8. ad populum ne tua confidas poenitentia, ne tua confidas poenitentia, tua est poenitentia tanta nequit peccata delere, sed postquam in tua poenitentia miscetur Dei misericordia, confide. Sic et Ambros. l. 10 in Luc. in illud Luc. 22. respexit Deus Petrum etc. ait: lachrimae veniam non postulant sed merentur.

Confirmatur. id quo homo in praesenti statu fit formaliter immunis a peccato est illud ipsum quo homo fit formaliter iustus et sanctus, sed non fit sanctus formaliter per contritionem sed per infusionem gratiae sanctificantis, ergo nec fit immunis formaliter a peccato per contritionem. Probatur m. Conc. Trid. sess. 6. c. 7. ait: huius iustificationis causae sunt ... efficiens Deus misericors qui gratuito abluit et sanctificat, meritoria ... [illegible] Denum unica formalis causa est iustitia Dei non qua ipse iustus est, sed qua nos iustos facit, secundum quam ... partitur singulis prout vult, et secundum propriam cuiusque dispositionem. ergo remissio peccati seu iustificatio fit formaliter per gratiae infusionem, dispositive vero per poenitentiam.

Obj. 1. Scriptura sacra, PP. et Th. contritioni perfectae tribuunt vim delendi peccata, iustificandi, Deo reconciliandi etc. ergo contritio delet peccata formaliter. antis probatur ex locis supra ex. praecedente citatis.

R. D. antis tribuunt contritioni vim delendi peccata tantum dispositione proxima et conjuncta cum remissione peccatorum C. antis ut causae formali et effectivae per se N. antis et cons: quia haec scriptura et Patrum testimonio nil aliud insinuant, quam quod ex libera et gratuita Dei acceptatione contritio perfecta infallibiliter sit et proxime conjuncta sit cum remissione peccatorum.

Inst. 1. S. Chrysost. et alii PP. supra citati dicunt qd sicut ignis lignum sic contritio in anima vitium comedit et adimat, qd non delet peccatum dispositive tantum sed etiam effective per se et formaliter.

R. N. cons. hi PP. nil aliud volunt quam qd supposita Dei promissione de acceptanda contritione in ordine ad remissionem peccatorum contritio omnibus suis requisitis vestita tam certo obtineat remissionem peccati, quam ignis absumat ligna, purgat rubiginem etc. hoc etiam ex eo fit evidens, qd saepe in Script. et PP. similes effectus tribuuntur aliis virtutibus, quae tamen certo non iustificant formaliter, sic Tobiae 4. v. 11 Eleemosyna ab omni peccato liberat, sicut aqua extinguit ignem sic eleemosyna resistit peccatis etc.

Inst. 2. per illud homo fit formaliter immunis a peccato iustus et sanctus, per qd fit unus spiritus cum Deo seu Deiformis, sed per contritionem charitate perfectam fit talis ergo.

R. D. mai. per qd fit unus spiritus etc. formaliter, et adaequate C. mai. dispositive tantum et inadaequate N. mai. et sic distincta min. N. cons. illa Dei formitas, seu unitas cum Deo adaequate consistit in amicitia Deum inter et hominem, ad hanc autem non sufficit ut homo amet Deum qd fit per contritionem sed insuper requiritur, ut Deus amet hominem, qd fit per gratiae infusionem.

Inst. 3. amor transformat amantem in rem amatam, qd homo fit Deiformis adaequate ex eo praecise qd Deum amet.

R. D. ans. transformat affective seu dispositive per affectum amoris, ex parte amantis tantum C. ans. transformat effective formaliter, et per affectum amicitiae mutuae N. ans. et sic distincto consequente N. cons. ut homo transformetur formaliter in Deum tanquam rem amatam, requiritur gratia sanctificans, per quam fiat consors divinae naturae, ut traditur ubi de iustificatione, ad hanc autem necessario requiritur amor Dei erga hominem etc.

Inst. 4. homo non potest per contritionem perfectam diligere Deum quin prius diligatur a Deo, qd per amorem hominis ad Deum compleri formaliter illa amicitia mutua.

Probatur ans. homo non potest supernaturaliter diligere Deum nisi prius Deus eidem dederit gratiam diligendi, sed Deus non potest dare homini gratiam diligendi, quin prius ipsum amet ergo etc.

R: N. ans. et Obaois m qa Deus dat gratiam actualem peccatori ex motivo miseri-
cordiae, liberalitatis, et alterius perfectionis, non vero ex amore proprie dicto seu
complacentia, in tali hoc ... constituitur vera amicitia inter hominem et Deum
Deus e odit eos qui operantur iniquitatem psl. 5. v. 7. et similiter odio sunt Deo
impius et impietas eius Sapientiae 14 v. 9.

Inst. 5. Deus illum amat cui vult bonum, sed Deus dando peccatori gratiam dili-
gendi vult ei bonum ergo.

R: D. m cui vult bonum ex complacentia seu amicitia erga illum cui vult bonum
C. m cui vult bonum ex alio motivo v.g. misericordia, liberalitate etc. N. m
et similiter D. sequentiam N. ss. . Cum das eleemosynam pauperi, et tributum
Principi etc. volumus quidem bonum pauperi et principi, non tamen ideo proprie amamus
pauperem et Principem, quia eleemosyna potest dari praecise propter bonum
liberalitatis et misericordiae, tributum propter honestatem iustitiae: sic e Deus
dat gratias actuales impiis, gentilibus etc, non tamen ex amore proprie dicto seu
complacentia erga illos.

Obj. 2. Satisfactio condigna ex se et ratione sua formaliter tollit debitum, sed
contritio perfecta e satisfactio condigna pro peccato ergo.

Probatur m contritio habet bonitatem superiorem et intrinsecam aequivalentem peccato ergo.

R: S. v. m et ans. Obaois, nam valor quem habet contritio ad peccatum tollendum non
competit ei ratione suae perfectionis intrinsecae, sed a gratuita acceptatione Dei.

Inst. 1. Sicut peccatum ex se et ratione sua e aversio a Deo ad creaturam, sic contritio
perfecta e aversio a creatura ad Deum ergo contritio habet bonitatem intrinsecam etc.

R: D: aversio habet bonitatem intrinsecam aequivalentem peccato moraliter in ratione actus, et
quoad entitatem physicam praecise C. gt. aequivalenter peccato moraliter et in ratione
satisfactionis N. ss. . . conversio hominis ad Deum per contritionem ex opposito
quidem aequivalet aversioni a Deo per peccatum secundum entitatem physicam actus, si tamen
uterque actus spectetur moraliter in ratione iniuriae, et satisfactionis, contritio non potest
aequivalere peccato, quia ~~fit~~ sicut gravitas peccati crescit ex dignitate Maiestatis

offensa, seu valor satisfactionis decrescit ex dignitate satisfacientis.
Inst. 2. aversio à peccato et conversio ad Deum quae reperitur in contritione ē incompossibilis cum pctō ē moraliter spectato, ergo contritio habet bonitatem ex opposito aequivalentem pctō ē moraliter spectato.
R. D. ans ē incompossibilis ex gratuita acceptatione Dei C. ans, ē incompossibilis ex sua nāa cum pctō moraliter spectato subdist. cum pctō actuali C. verum cum pctō habituali sumpto adaequate sumpto N. ans et Cqs. perfecta contritio immo ē incompossibilis cum pctō sive actuali sive habituali, sed ex acceptatione Dei tm, qui posita contritione perfecta gratuito petm remittit. Rō ē ē incompossibilis ex sua nāa cum pctō actuali, quia actualis ad Deum conversio perfecta n̄ pot simul eē cum actuali aversione à Deo. 3tio. n̄ tn ex nāa sua
7 ē incompossibilis cum pctō habituali sumpto adaequate sumpto, quia petm habituale adaequate sumptum n̄ ē tm simplex aversio à Deo facta p petm ~~actu~~ praeteritum, sed ē tale petm praeteritum, prout connotat negationem condonationis, seu perseverantem Dei aversionem ab hoe. iam vō ~~x~~ conversio ē perfecta hominis ad Deum, ex se et nāa sua n̄ ē incompossibilis cum aversione Dei ab hoe et poēt Deus absolutè nolle condonare petm, et nolle converti ad pctorem, quantumcumque ē poenitentem nisi ex misericordia ultro acceptaret talem conversionem pctoris tamquam dispositionem, qua posita gratuito vellit condonare petm.
Inst. 3. contritio perfecta se et nāa sua ē incompossibilis cum pctō actuali, ergo ē cum habituali, ac proinde sicut impedit formaliter petm actuale, sic habituale formaliter delet.
Obi. contra. quod opponitur existentiae ima pcti, opponitur ē eius perseverantiae morali, ergo si contritio opponatur formaliter pctō actualiter existenti, ē opponitur illi ut habitualiter perseveranti.
R. N. cqs. et D. Cbcqs ans. opponitur ē perseverantiae morali illius sm id quod dicit in recto C. ans. sm id quod dicit in obliquo N. ans et dist. petm habituale ē ipsemet petm praeteritum ut connotans negationem condonationis adeoque in recto=

dicit petm=

dicit pctm actuale praeteritum in obliquo negationem condonationis, ac proinde contritio opponitur pcto habituali sm id qd dicit in recto, qa opponitur pcto actuali praeterito; n vero opponitur pcto habituali sm id qd dicit in obliquo scilt negationi condonationis, cum qua absolute loquendo stare pt contritio perfectissima.

Inst. 4. illa negatio condonationis nil e aliud qm perseverans aversio Dei ab hoe, sd huic opponitur conversio hois ad Deum qo opponitur pcto habituali sm id qd dicit in obliquo.

R. D. m huic opponitur conversio hois ad Deum tm ut dispositio congrua, qua posita Deus gratuito convertat ad hoem C m tm fo p se tollens illam aversionem Dei N. m et sic disto conseqe N. cs.

Inst. 5. si contritio opponatr pcto habituali n ut fa pte tollens illius reatum habitualiter permanentem, sd tm ut dispositio ad illius remissionem n poterit dici ullo modo meritoria illius remissionis, falsum conseqs qo e.

R. D. m si opponatr pcto habituali tm ut dispositio pure moralis, se mere habens ex pte subjecti seu passiva n erit meritoria C m si opponatr ut dispositio activa, suo modo movens Deum, et ab eo exigens quodamodo, ut convertat ad pctorem illius pctm dimittat N. m et consequentiam secus D. conseqs et N. cs. Itaque contritio perfecta n e dispositio pure moralis, qua pctor tm disponitur ut possit accipere veniam, sd e dispositio quaedam activa quae terminatr ad Deum, et ab illo n qdem ex condignitate sd congruentia quadam exigit, ut convertat ad poenitentem. pro quo sit

Propositio 2da. contritio perfecta e dispositio meritoria n qdem de condigno sd de congruo tm remissionis peccatorum.

Pbr ima pars ex dictis in propositione praecedenti, ubi allata st testimonia PPum qui dicunt poenitentiam mereri veniam consequenter accedit origenes in cap. 20. Levit. hom. 11. purgatio pcti p poenitentiam constat, qm utrum quis digne gerat, ita ut mereri veniam possit, videlo. S. Ambros. l. 10 in Luc. si tu veniam vis mereri, dilue culpam lacrimis plura de his apud Bellarm. lib l. 2. c. 12.

Pbr 2da pars ex dictis remissio pcti fit formaliter p gratiam sanctificantem, sd gratia sanctificans utpote principium meriti n cadit sub meritum condignum, qo contritio perfecta n e de condigno sd de congruo tm meritoria remissionis pctorum. m certa e ex fide qa nullum opus e meritorium de condigno qd n fit in statu gratiae sd contritio praecedens statim natura iustificationem n fit in statu gratiae qo e.

Poenitentiae pars 3tia.

Disponit igr ctritio pfecta ad iustificationem tanqm meritum congruum, qtenus a Deo liberaliter acceptata e tanqm dispositio pctorem avertens a creatura et convertens ad Deum, atqz ita eum praeparans ut n solum sit capax grae, sed e aliqualiter mereatr a Deo redamari, quia congruum e ut Deus diligentes se redamet.

Obj. Trid. sess. 6. c. 8. ait: qd gratis di iustificari dicamur, qa nihil eorum quae iustificationem praecedunt, ipsam iustificationis gratiam promeretur; qo ctritio pfecta n pt dici merita seu dispositio meritoria iustificationis.

R. D: qsequens n pt dici meritum condignum et proprie dictum C. qsequens meritum congruum seu minus proprie dictum N. qsequentiam. Meritum condignum vocatur illa actio quae ex quodam titulo iustitiae quasi exigit mercedem ad qm ht condignitatem. meritum congruum fundatur tm in liberali quadam decentia, quae congruit, ut Deus hoc et illud concedat homi Vg: ut convertat ad pctorem vere poenitentem. Conc. loco cit: loquitur de merito condigno, hinc ibidem Trid. ait ex Aplo: qd si mereremur f. scil de condigno iustificationem, iustificatio iam n esset gratia sed merces. econtra vo PP. qui plerumque dicunt poenitentiam mereri veniam intelligendi st de merito tm congruo.

Obj 2. gratia eandem sctm maius e meritum contritionis qm attritionis, sed attritio e extra sctm meretur de congruo veniam, qo ctritio meretur eam de condigno.

R. D. m meretur de congruo remote tm, insufficienter et inefficaciter, C. m meretur proxime et efficaciter ut ctritio N. m et qs. Attritio n meretur veniam extra sctm saltem proxime et efficaciter, qa de se pctorem n perfecte convertit ad Deum, et propterea n sit a Deo acceptata in ordine ad dandam illius intuitu pctori veniam. ut igr ctritio dicatr maius meritum qm attritio, n e opus in ctritione astruere meritum condignum, sed sufficit qd ctritio dicatr mereri veniam de congruo proxime qo pctorem pfecte convertit ad Deum, et meretr efficaciter seu et infallibiliter qa Deus eam acceptavit in ordine ad veniam illius intuitu pctori p dandam.

Articulus 4tus

Quonam conditiones requirantr ad hoc ut ctritio extra sctm iustificet.

Quaeritur an debeat e summo id e an ctritio debeat magis detestari pctm qm quodcunque aliud malum et procedere ex motivo amoris quo diligimus Deum summe seu magis qm quodcunqs aliud bonum creatum. et an dolor, uti et amor e summus e intensive–

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch Baden-Württemberg
MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST

e appretiatiuè. dolor intensiuè sumq dr ille, quo voltas m̄i cum conatu, feruore, sensatione
quodam p plures gradq intenso detestat pctm qm quaeuncq aliud malum. amor Dei intens=
iuè sumq dr ille quo voltas m̄i conatu et feruore ferr in Deum qm erga qdcuncq
aliud bonum. Dolor pcti appretiatiuè summq e ille quo voltas malum pcti
estimat grauiq qm quaecuncq alia mala, adeoq illud reputat hym summum malorum oium
quaeuis forte dolore magis acri et intenso afficiat ex malo quodam minori, qd tn
libentiq pati vellet, qm qmittere pctm. amor appretiatiuè summq dr ille
quo voltas Deum magis estimat qm alia quaecunq bona, deum p appretiationem
illa praefert bonis aliis, ut si darer optio, mallet alia oia bona amittere qm Deu,
et forte teneriori et intensiori affectu aliis adhaereret. explicari hoc solet exem=
plo parentum qui intensiuè magis amant proles natu minores, appretiatiuè tn
magis amant maiores in quas iam plures impensas, curas et spem m̄ exposuerunt.
hinc et paruulis teneriori affectu adhaerent, qm maioribq, si tn nāco faciendo ēet
optio, mallent mes qm m̄es amittere. pariter se res hēt in dolore, sic ē viri e boni
longe intensiq dolent quoq vg: de podagra, ignominia et alio malo physi; qm de
pcto, si tn optio facienda ēet oino mallent quaecunq alia mala qm pctm.
Quaerit deinde an ad essentiam aut effectum qtritionis requirat certq aliquis gradus
intensionis et durationis aut expressa recordatio pctorum. deniq an ad illam requirat
propositum et votum suscipiendi smtm.

Propositio ima. ut qtritio extra smtm iustificet debet ēe suma, n gdm intens=
iuè, sed appretiatiuè.

Probr ima pars Deq a pctoribq exigit poenitentiam et quaestionem ex toto corde qo requirit poenitentiam
qua detestamur pctm sumē seu saltem appretiatiuè magis qm oē aliud malum.
Probr ant. Deuteron: 30. v. 2. si duclq pleni poenitudine cordis reuersus fueris ad Dnu
in toto corde tuo miserebitr tui. 3. Reg. 8. v. 46. si poenituerint sibi et reuersi fu=
erint ad te in uniuerso corde suo, exaudies eos. deinde Deq exigit ab oibq amari
ex toto corde super oia diligibilia, qo cum qtritio procedat ex motiuo amoris Dei bene=
voli; debet pariter ēe suma et detestari pctm super oia detestabilia.
Probr 2da eadem obligatione tenemur odire ea quae Deo qtrariant, qua tenemur amare
Deum, qo si tenemur amore Deum sumē e debemq sumē dolere de pcto. hinc=

Confirmatur tum debet esse odium eorum quae nos a Deo avertunt, quibus debet esse amor Dei, sed amor Dei debet esse summus saltem virtualiter et appretiative, ergo etiam tale debet esse odium peccati. Sed amor Dei debet esse summus saltem in certo est quia ut ait Catechis. Trid. de poenitentia numero 35. sicut Deus summum bonum est inter omnia diligibilia, sic peccatum summum malum est inter omnia quae homines odisse debent. ergo tam debet esse odium peccati quam debet esse amor Dei. — minor vero ut ibidem ait catechis. probatur constat ex illis Christi verbis Matthaei 10. v. 37: qui amat patrem aut matrem plus quam me non est me dignus etc.

Contra 2da pars si requireretur dolor intensive summus, maxime id esset quia scriptura sacra peccatoribus exigit poenitentiam in toto corde conversionem in tota anima etc. sed haec non probant requiri dolorem intensive summum ergo etc. — minor est certa quia paucis recentiores qui cum quibusdam antiquis exigunt contritionem intensive summam utuntur his locis ut videre.

Major probatur immo quia in his locis nulla prorsus fit mentio contritionis intensive summae. 2do quia nemo hactenus probavit haec loca exponit de contritione intensive summa. 3tio loca illa in quibus Deus sibi loquendi modo exigit charitatem ex toto corde non intellegenda de amore intensive sed tantum appretiative summo ut supponitur ex tract. de virtutibus theologicis. ergo neque haec intelligi possunt de contritione intensive summa. deinde contritio intensive simpliciter summa, qua sit tam dari non possit, implicat. summa vero in certo tam gradu respective Deo cognito non potest praecipi hominibus, quia nihil potest praecipi, nisi quod ab homine, qui praeceptum excipit debet cognosci possit. ergo scriptura non exigit contritionem intensive summam etc.

Probatur 3tia pars quia ad effectum et affectum contritionis requiritur contritio summa ut constat ex prima parte, sed non requiritur summa intensive, ut constat ex 2da, ergo requiritur et sufficit summa appretiative, qua homo est paratus detestari ex amore complacentiae, quo Deum sincere profitetur religionibus et mallet subire quaecunque mala quam admittere peccatum quo Deum homo offensum.

Confirmatur dolor Davidis de morte Absolonis longe intensior fuit, quam de suo adulterio ut satis apparet ex 2. Reg. ubi dolore paenitus insolito legitur deplorasse Absolonem, et 2. Reg. 12. ubi peccata sua detestans per solum illud: peccavi et dixi confitebor: obtinuit tamen veniam. et idem contingit quotidie apud homines et pios qui longe intensius mortes filiorum, quam sua peccata dolent, nemo tamen censet eos non posse consequi veniam modo de peccatis appretiative magis doleant ut videri potest catechis. Trid. n. 37.

Obiicies immo Catechismus Trid.: ad effectum et affectum contritionis perfectae exigit dolorem intensive summum etc.

Obiicies 2do hic catechis. titulo de poenitentia numero 35. editionis Paris.: ait: dolorem sum-

et maximum ex peccatis quae commissa sunt suscipiendum est, ita ut nullus maior excogitari possit, sed dolor summus quo nullus maior excogitari potest non solum debet esse appretiative sed etiam intensive summus, ergo hic catechismus requirit dolorem etiam intensive summum.

R. N. ans. et cons. min. D. requirit dolorem summum appretiative, quo nullus appretiative maior excogitari possit C. min. dolorem requirit absolute et simpliciter summum quo absolute nullus maior excogitari possit N. min. et sustineo. Ratio est quia N. cons.: illa verba quo nullus maior excogitari possit, catechismus nil aliud docet quam quod peccator ita summe et super omnia mala appretiative debeat detestari peccatum, ut nullum possit excogitari malum cui non praeferat detestationem peccati, seu quod non libentius vellet subire quam consentire peccato; quod autem non requirat dolorem intensive summum patet tum ex loco modo allato tum ex numero 37. mox hic referendo.

Inst. 1. Catechismus ibid. n. 36. de contritione subiungit: sit praeterea non solum maxima sed et vehementissima, ergo ad contritionem eiusque effectum requirit dolorem non solum appretiative sed etiam intensive summum.

R. N. cons. nam per haec verba non requirit dolorem illum vehementissimum intensive summum necessarium, sed tantum optat ut ad conversionem peccatoris ad Deum quae fit sincerior pro peccato compensationem et uberioris gratiae consecutionem contritio apud omnes sit ex toto corde totalitate non solum appretiationis, sed etiam totalitate intensionis, et vult monere peccatores ut in elicienda contritione excludant omnem socordiam [illegible] quod manifestum est ex iis quae mox ibidem subiungit: ait enim: Sit praeterea non solum maxima, sed vehementissima, atque adeo perfecta, omnemque ignaviam et socordiam excludat . . . quamquam si id minus consequi nobis liceat, ut contritio perfecta sit (: perfectione scilicet intensionis :) vera tamen et efficax contritio esse potest. Saepe enim usu venit ut quae sensibus subiecta sunt magis quam spiritualia nos afficiant: quare nonnulli interdum magis ex filii obitu quam ex peccati turpitudine doloris sensum capiunt.

Inst. 2. idem Catechismus n. 46. de contritione ante confessionem iustificante loquens ait: verum hoc quidam contritione peccata deleri, quis ignorat illam adeo vehementem dolorem intensam esse oportere, ut doloris acerbitas cum scelerum magnitudine aequari conferrique possit, ergo non tantum optat, sed omnino requirit tam necessarium dolorem intensive summum.

R. N. cons. iam, nam ad summum ex his verbis forte inferri posset dolorem debere esse tam intensum, quam intensa fuit voluptas ex peccato, voluptas autem illa saltem ordinarie non est intensive summa-

adeoq; nec ex his catechismi verbis e[st] in dicto sensu intellectis inferri potest contritionem debere esse intensive summam. sed quod sit de his satis constat catechismum non requirere dolorem intensive summum, siquidem quaestione 47. ait posse haberi veram et efficacem contritionem etsi non sit intensive summa, tum quia ibidem ait: idem iudicium formandum esse de necessitate doloris summe intensi seu ut loquitur catechismus vehementissimi, quod de necessitate lachrymarum seu lachrymae etsi summopere optandae et commendandae sint, non tamen sunt necessariae ad essentiam contritionis quod ex mente catechismi. neque necessarius est dolor intensive summus, itaque ne sibi met contrarius dicendum est hic nil aliud velle, quam ut dolor in contritione talis intensus sit, ut etsi non sit, saltem moraliter conferri possit cum magnitudine peccati, et fundet prudens iudicium, quod per eum amor Dei efficaciter praeferatur amori sceleris.

Inst. 3. Catechismus hic loquitur de comparatione intensionis, ad quem pauci admodum perveniunt, sed ille gradus intensionis quo contritio ita sit intensa sit, ut ex eo videtur colligi possit appretiative Deum super omnia peccati; non illa rarus ut pauci admodum ad eum perveniunt, quod per contritionem illam etiam vehementem intensam in intellectu contritionem aliquam tamen sed summe intensam. non videtur certa quia ibidem dicit paucos admodum ad hunc gradum pervenire, adeoque ignarum fuisse ut instituerit [illegible].

R. D. non ad quem pauci admodum perveniunt extra legem Christi C. m. intra legem Christi N. m. et sic retorqueo distinctionem N. contraria. Catechismus hic loquitur non de statu post Christum, sed de hominibus in veteri lege, ait equidem pauci admodum ad hunc gradum pervenirent, siquidem vel a paucissimis hac via peccatorum venia speranda esset, quare necesse fuit ut clementissimus Dominus faciliori ratione /: sacramentorum scilicet potentia quae homini saluti consuleret. quod autem in veteri lege pauci admodum ad perfectam contritionem pervenerint mirum non est, cum plerique eorum ita immersi fuerint bonis temporalibus ut paucissimi in suis dolibus se respexerint ad aeternam retributionem, ac sic longe minus elicerent contritionem ex charitate Dei benevola valde intensam, ut rationabiliter iudicare potuerint se revera praeferre Deum rebus creatis diligere ex puro amore amicitiae absque intuitu ullius retributionis.

Inst. 4o. S. Augustinus l. de natura et gratia ait: charitas inchoata, inchoata iustitia est, charitas provecta, provecta iustitia est, charitas perfecta perfecta iustitia est, quod ergo S. Augustinus ad perfectam iustificationem peccatoris requirit charitatem intensive perfectam.

R. N. quod S. Augustinus hic non vult quod peccator non iustificetur integre, id est acquirat gratiam=

sanctificantem nec dum appretiative super omnia diligat Deum charitate benevolentiae
nam iustificatio tota fit simul, cum fiat per infusionem gratiae, quae in natura sua indivisibilis;
velit igitur Vasquez quod crescente charitate crescat etiam iustitia, sumendo hanc vocem non pro
gratia iustificante, sed pro sancta conversatione seu perfectione vitae.

Inst. 5o. Contritio appretiative summa non est separabilis a contritione intensive summa,
sed ex nobis ad essentiam et effectum contritionis requiritur dolor appretiative summus, ergo
summus intensive.

R. N. ant. cuius falsitas patet ex allatis huiusque exemplis. Sic magis appretiative aversamur lentam febrim quae mortem certo afferat, et si magis intensive
aversamur acrem dolorem dentium etc.

Obj. 2a contra 3tiam partem. Si vellet sentire appretiative per contritionem magis detestari
detestari peccatum quam omnia alia mala poenitens, deberet facere comparationem inter peccata
et omnia alia mala, et ex. gr. dicere magis detestor peccatum quam mortem infamiam
infernum etc. sed hoc nec fit nec facile fieri potest, imo neque fieri potest, nec est consulendum,
ne quis ex apprehensione aliorum malorum terribilium dimoveretur a detestatione appretiative summa peccati ergo etc.

R. D. ant. deberet instituere comparationem implicitam et virtualem C. ant. formalem et
explicitam N. ant. et solutis dictis nego cons. igitur ut contritio sit appretiative summa,
sufficit comparatio virtualis et implicita, qua hoc ipso sibi, cum vellet detestari
peccatum ut malorum omnium ~~petm~~ gravissimum, et sic affectatur, ut paratus est de se parato
sit quaevis aliud potius pati quam peccare, etsi aliorum malorum non recordetur expresse.

Propositio 2da. Ad contritionis perfectae essentiam aut effectum non requiritur certus aliquis
gradus intensionis, neque certa duratio, neque expressa recordatio peccatorum.

Pbr. script. sacr. et SS. PP. simpliciter promittunt remissionem contritioni perfectae neque
faciunt mentionem de certo gradu intensionis et extensionis ad certam moram temporis et
de detestatione singulari singulorum peccatorum q[illegible] a[illegible] Pbr.

Pbr. etiam inductione sic Zachar. 1. v. 3. convertimini ad me et ego convertar ad vos. Isaiae 30.
v. 19. plorans nequaquam plorabis, miserans miserebitur tui, ad vocem clamoris tui;
statim ut audierit respondebit tibi. Trid. sess. 14. c. 4. ad essentiam et effectum
contritionis extra sacramentum nil aliud requirit, quam ut fit per charitatem perfectam.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK

gefördert durch Baden-Württemberg
MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST

ide elicita ex motivo charitatis Dei perfecta seu benevolae. denique nec plus requirit D. Th. sic S. Chrysost. relatus c. talis d. 28. de poenitentia dist. 3. Misericordia ait, ad quamlibet brevi tempore gestam poenitentiam non respicit. S. Leo Epist. 91. ad Theodorum misericordiae Dei nec mensuras possumus ponere nec tempora definire, apud quem nullas patitur veniae moras vera conversio. plura vide hic supra ar. 2. et apud Bellarm: hic l. 2. c. 11.

Confer contritioni vera et substantialiter perfecta promissa est venia peccatorum, contritio elicita ex motivo perfectae charitatis sive sit magis sive sit minus intensa sive magis sive minus duret sive sit de singulis peccatis seorsim, sive de omnibus sit prout contrarium eidem motivo contritionis substantialiter perfectae contritio quae, ut patet quae ... et minor intensio et duratio, aut respectus ad singula peccata seorsim cognita, tandem sit prout supponit eidem motivo formali, contritioni sunt omnino accidentalia. sicut est scintilla magna et parva et orta ex suspensione unius ~~...~~ grani pulveris pirei tam est ignis substantialiter quam ingens ~~...~~ qui diu durat, sicut actus fidei quo omnes articulos credendos confuse cognitos sit credo ex eodem motivo revelationis aeque substantialiter est actus fidei quam ille quo distincte credo singulos articulos, sive contritio substantialiter perfecta est sive magis sive minus intensa sit. Deinde si ad actionem et effectum contritionis requireretur certus gradus intensionis et durationis, nemo pervenire aliquid quod cognoscere non possumus; contritio apud omnes deberet esse aequalis; homo hoc ipso quod amaret Deum benevole et ex motivo talis amoris detestaretur peccata, posset reipsa peccare graviter, nam si urgeat praeceptum charitatis et contritionis, et homo eliciat charitatem et contritionem intensam ut quatuor, dum forte praecepta sit intensa ut 6, homo peccabit graviter quia non implet praeceptum quae omnia absurda sunt.

Obiicies contra inter S. Ambros. et Cyprian. et alii docent quod poenitentia aeque sit intensa esse debeat ac fuit peccatum, sed peccatum fuit in certo quodam gradu intensum ergo ... videtur certa quia S. Ambros. l. ad Virginem corruptam c. 8 ait, ingentibus ... aequalis necessaria poenitentia, quae aut aequet aut certe excedat crimina ... fortius dolendum quia peccata et fortius fit. S. Cyprian. in serm. de lapsis: quam magno deliquimus tam granditer defleamus quod ...

R. N. ... et ... S. S. Patres docere hoc ... ad poenitentiam aeque aut magis intensam quam fuit peccatum, inde tamen non sequeretur tale adaequationem et excessum intensionis esse

absolute necessarium ad contritionis effectum alias plerique peccatores desperare deberent: quoniam est 2q. dolor contritionis propter mortem contingens ad eam intensionem contritionis quae sit aequalis et maior ac illa voluptas cum qua per aliquos intensissimos et plures annos vacaverint impuris amoribus 2 ergo ex his et similibus SS. Patrum testimoniis nil aliud colligitur quam quod de peccatis maioribus debeamus studere magis conteri, quia offensam exigitur detestationem. Et si maius, dico quod eos locutos fuisse de exteriori poenitentia seu satisfactione quae fieri debet proportionaliter ad gravitatem et levitatem peccatorum.

Obiicies contra eandem sententiam. Trid. Sess. 14. c. 2 docet nos ad vitae novitatem non posse pervenire nisi magnis fletibus et laboribus, sed haec non possunt esse magni sine diuturniore duratione ergo etc.

R. D. Maiorem ad vitae novitatem illam integram et plenam innocentiam seu immunitatem culpae et poenae qualis sine labore obtinetur in baptismo C. Maiorem ad novitatem simplicis iustitiae seu immunitatem a culpa qualis communiter obtinetur per poenitentiam N. Maiorem et contra Minorem sub eadem distinctione N. cons. Concil. loquitur de perfecta iustitia quae habetur per baptismum non de ea quae communiter habetur per poenitentiam ut patebit legenti.

Obiicies contra 3. tiam sententiam Isai. 38. v. 15. Ezechias ait: recogitabo tibi omnes annos meos in amaritudine. Et S. Chrysost. hom. 31 ad populum: non tantum peccatores nos esse dicamus, sed et ipsa peccata specialiter singula iteremus, quod contritio debet fieri de singulis peccatis seorsim.

R. D. quoniam debet admodum esse C. quod de necessitate et medii et praecepti ad iustificationem N. quod Scriptura loquitur de eo quod est perfectius, S. Chrysost. loquitur de expulsione singulorum peccatorum in ordine ad confessionem sacramentalem.

Propositio 3tia vel Contritio extra sacramentum iustificat ordinarie requirit propositum formale emendationis et votum explicitum suscipiendi sacramentum, pariter sententia putat sufficere tale propositum et votum virtuale.

Probatur ima pars Scriptura sac. CC. et PP. inter dispositiones ad remissionem peccatorum ordinarie distinctim numerant propositum emendationis, sed non est credibile eos loqui nisi PP. de proposito tantum implicito ergo etc. Maiorem videri certo quia propositum virtuale et implicitum nil est aliud quam ipsa contritio praeteritorum peccatorum sub motivo universali excludente peccata tam praeterita quam aeterna posita, quod si Scriptura CC. et PP. non volebant ordinarie requiri propositum formale et explicitum, distinctim ab actu formali contritionis frustra nominassent propositum emendationis seorsim a contritione. Maiorem autem patet primo ex Isa. c. 1. v. 16.

Lavamini mundi estote auferte malum cogitationum vestrarum. Ezech. c. 18
v. 31. Convertimini et agite poenitentiam ab omnibus iniquitatibus vestris, et facite vobis
Cor novum etc. Ad Ephes. 4. v. 22. deponite veterem hominem qui corrumpitur secundum
desideria erroris, renovamini autem spiritu mentis vestrae ~~[illegible]~~. 2. Trid. sess. 14
c. 4. contritionem in genere describit dolorem de peccato cum proposito non peccandi de
cetero quod idem prius docuit Florent. in decreto unionis et postea Catechis. Trid. hic
n. 40. ubi ait: contritium est ut poenitens vitae emendandae certam et stabilem cogitationem
suscipiat. 3. Sic loquuntur P. P. postrem. hujus cit: etc.
Probatur 2da pars de voto sacramenti. Concil. Trid. sess. 6. c. 14 ait: poenitentiam christianam
continere non tantum cessationem a peccatis et eorum detestationem, aut cor contritum et humiliatum,
verum etiam eorundem confessionem sacramentalem saltem in voto et suo tempore faciendam. et sess. 14
c. 4. etsi contritionem hanc aliquando charitate perfectam esse contingat, hominemque Deo
reconciliare priusquam hoc sacramentum actu suscipiatur, ipsam nihilominus reconciliationem
ipsi contritioni sine sacramenti voto quod in illa includitur non esse adscribendam. Deinde anno
1478 Sixtus IV hanc inter alias damnavit propositionem Petri de Osoma: Item
peccata mortalia quantum ad culpam et poenam alterius saeculi delentur per solam contritionem
cordis sine ordine ad claves. quod ad effectum contritionis ordinariae requirit votum sacramenti poenit.
Probatur 3tia pars de proposito et voto virtuali. Script. sac. et P. P. eodem modo loquuntur
de proposito emendationis et voto confitendi ac loquuntur de dolore sed et quoque obtineri
remissio peccatorum sine dolore explicito et formali peccatorum, quod est sine proposito formali
emendationis aut voto explicito suscipiendi sacramentum.
Probatur: plures sunt casus in quibus homo sine dolore formali per solum actum amoris bene-
voli justificari potest, ut constat ex P. P. et bullis Pontificum contra propositiones 31 non et
32dam Baii relatis hic ar. 2. ut si non recordetur peccatorum praeteritorum, neque de
peccatis possibilibus in futurum, et de iis quidem cogitet, sed antequam possit elicere dolorem
formalem raptus ad Martyrium, et quod si ex amore Dei subeat salvabitur absque
contritione formali, adeoque a potiori sine proposito formali emendationis et voto explicito
suscipiendi sacramentum. Ex his
Infertur quod ut ad contritionem perfectam et extra sacramentum justificativam non requiratur aut
suprema illa, aut est minor in certo hic gradu determinata intensio et duratio doloris,

non tam adeo facile sit et perfecte conteri, et sine se conscientia contritum. cum enim aliunde requiratur 1. ut talis contritio imo sit supernaturalis elicita virtute et vorte per gratiam elevata, et ex motivo supernaturali amoris divini. 2. efficax. 3. universalis se extendens ad omnia peccata commissa, propria quorum nullum sine altero remitti potest. 4. ut sit appretiative summa. 5. ut aliquoties intensa sit ad saltem tam magna intensive, ut ex illa poeniteat, recordetur, indivisa possit se detestari peccatum et amore Deum appretiative super omnia. 6. ut ordinarie contritio sit cum serio et efficaci proposito non peccandi de caetero et data occasione suscipiendi sacramentum. 7. ut contritio sit confessoria. 8. ut pro cum voluntas serio parata sit pro illata Deo iniuria satisfaciendi, aut satis faciendi abdicato a se omni affectu ad proprium commodum etc. hinc contritio perfecta satis rara est nec adeo facile elicitur maxime ab iis, qui ut ait Gobat tract. 6. n. 109 in uno et pluribus generibus peccatorum maxime Luxuriae aut inimicitiae habituati sunt, nec facile sit habere certitudo de eius perfectione quare ut docet Catechis. Trid. loc. cit. necesse fuit ut clementissimus Deus faciliori ratione quam hominem saluti consuleret instituendo sacramentum poenitentiae, in quo non tam perfecta requireretur contritio, sed sufficeret attritio de qua disput. sequenti q. 2 hic autem de attritione extra sacramentum sit

Articulus 5tus.

An attritio sit actus honestus et ad quid valeat extra sacramentum.

Quaestio procedit de illa specie attritionis quae elicitur ex timore poenae maxime infernali. hanc Luther. a principio suae defectionis, postea Baius, et Jansenius cum paucis sibi adhaerentibus negarunt esse actum honestum et utilem. Disputatur quoque utrum attritio extra sacramentum valeat ad delenda peccata venialia si quis v.g. de iis doleat ex timore poenarum purgatorii, et ex turpitudinis eorum consideratione sine amore Dei, quod utrumque ut clarius exponatur.

Nota. timorem hic sumi pro affectione animi orta ex apprehensione mali imminentis et futuri difficilis. hic a Theologis quadrifariam dividitur scilicet in filialem, reverentialem, mundanum, et servilem, qui subdividitur in servilem simpliciter, et serviliter servilem.

Timor filialis est ille ut ait Cassian. Collat. 11 c. 13 quem non poenarum terror, non cupido praemiorum, sed amoris generat magnitudo, quo et filius patrem, et conjugem =

quia timet offendere, ne erga se quantulumcumque illius dilectionis fervor intepescat; hunc nemo negat esse bonum cum sit aliquis ex charitate procedens, quo detestamur peccatum ut malum Dei summe dilecti.

Reverentialis est ille quo ex nostra vilitate, et divina majestate considerata, sit ut vereamur nimis familiariter cum Deo agere ... Isaias c. 11 v. 3 praedixit repletum fore Christum Dominum, quia in Christum non potuit cadere alius timor quam hic reverentialis. neque hunc quisquam negat esse bonum.

Timor Mundanus est ille quo vitamus peccatum propter malum aliquod temporale inferendum ab hominibus, v.g. infamiam supplicium etc. Hic sine dubio malus est quia ita inhaeret malo temporali ut propterea non timeat offendere Deum imo saepe suadet Deum offendere, ut evitentur ejusmodi mala temporalia. sic timuit Petrus dum ter negavit Christum etc.

Timor servilis hic dicitur ille quo quis abstinet et dolet de peccato propter poenas a Deo infligi solitas. dicitur servilis prout opponitur filiali; quia filii ex amore, servi autem plerumque ex timore agunt.

Servilis simpliciter, et sine servilitate dicitur ille quo sic odio detestamur peccatum in se, quatenus per illud privamur jure ad beatitudinem, et reddimur rei damnationis, ita tamen ut neque implicite neque explicite dicamus: si peccato non esset statuta talis poena peccarem. denique

Timor serviliter servilis seu cum servilitate quidem est ille quo ita detestamur peccatum tantum intuitu poenarum a Deo infligendarum, ut et explicite et implicite voluntas parata sit ad peccandum si poena peccato statuta non esset, et sic magis aversamur poenam quam peccatum de hoc ait S. Aug. Conc. 25. in psal. 118. vivit in eo peccandi voluntas, quae tunc appareret in opere quando speraret impunitas.

Propositio ima. attritio concepta ex timore Gehennae est actus honestus et utilis modo metus ille non sit serviliter servilis.

Probatur S. Script. V. T. et N. T. frequenter commendans timorem gehennae modo non sit serviliter servilis. ergo attritio ex tali timore concepta est actus bonus et utilis.

Obiicitur nam non solum de illo timore qui est in peccatoribus dicitur psal. 110 v. 10 et proverb. 1 v. 7 initium sapientiae etc. et ut alii vertunt: ... est timor Domini. Eccles. 1 v. 27. timor Dei expellit peccatum et ibi c. 25 v. 16 timor Dei initium dilectionis ejus etc. Sed et Christus ipse reprobans timorem mundanum =

suadet timorem gehennae Matth. 10. v. 28. nolite timere eos qui occidunt corpus, sed potius timete eum qui potest et animam et corpus perdere in gehennam; et alibi saepius inculcat timorem ignis aeterni, stridorem dentium, tenebras exteriores, vermem non morientem etc. ergo etc.

2do SS. PP. passim timorem simpliciter servilem mire extollunt. inter alios quos prolixe hic recenset Bellarm. l. 2. c. ultimo. S. Augu. quem Adversarii omnino iniuriose sibi favere calumniantur, de eo sic loquitur serm. 13. de verbis Dni: cum per timorem quis continet se a peccato, fit consuetudo iustitiae et incipit quod durum erat amari et dulcescit Deus, et iam incipit homo iuste vivere. in illud psal. 127. beati omnes qui timent Dnum etc.: castus timor venit de amore ille autem timor nondum castus praesentiam Dni et poenas timet, timore facit quidquid boni facit, bonus est iste timor et utilis etc. l. de libero arbitrio c. 18. illius timoris servilis haud dubie magnum Dei donum est, et equidem ille timor, quo Petrus Christum negavit, sed ille de quo Christus Dnus ipse dicit eum timete etc. ut supra in textu.

3tio Concil. Senonense anno 1528. anathematizavit eos qui dicerent non esse licitum homines inducere per timorem ad poenitentiam et Trid. sess. 6. can. 8. sess. 14 c. 4. et can. 5. damnat eos qui dixerint gehennae metum per quem ad misericordiam Dei de peccatis dolendo confugimus, vel a peccando abstinemus, peccatum esse aut peccatores peiores facere, non esse donum et impulsum Spiritus S., vel non esse verum dolorem et utilem nec praeparare ad gratiam vel non esse dolorem liberum etc.

Confirmatur. ille actus est honestus et utilis qui pertinet ad virtutem spei theologicae, sed dolor de peccatis conceptus ex timore gehennae non serviliter servili pertinet ad virtutem spei theologicae ergo. Probatur minor eadem virtus quae desiderat beatitudinem timet et aversatur miseriam illi oppositam. ex his

Infertur. quod cum scriberem iam fuerint in se haeretica hae propositiones quas damnavit Alexan. 8vus anno 1690. n. 14. timor gehennae non est supernaturalis. et 15. attritio quae gehennae et poenarum metu concipitur sine dilectione benevolentiae Dei propter se, non est bonus motus ac supernaturalis. cuius porro est in eodem decreto propositio 9na revera peccat, qui odio habet peccatum mere ob turpitudinem eius turpitudinem et disconvenientiam cum natura sine ullo respectu ad Deum offensum.

Obj. imo. Ille actus non est honestus et utilis qui opponitur Charitati, et cum ea est incompa-
tibilis; sed timor gehennae etc. Ergo etc.

R. D. m. qui opponitur Charitati et cum illa est incompatibilis secundum propriam rationem peccati
C. m. qui opponitur Charitati ut aliquid minus perfectum perfecto, N. m. et sub(?) disting. m. ergo
Charitas perfecta foras mittit timorem, sicut ait S. Augu. Tr. 9. in Epist. S. Joan. in illud
1. Joan. 4. v. 18 et Cassianus collatione 11ma c. 13. si non ut malum sed ut imperfectum respectu
Charitatis. hinc ibi subiungit Joann. qui timet non est perfectus in Charitate.

Inst. imo timor gehennae sine dilectione Dei sincera non excludit voluntatem peccandi,
sed eam virtualiter retinet, ergo opponitur Charitati gratiae.

Obj. ait S. Augu. Concione 25. in psal. 118. et serm. 15. de Sanctis ait: timor quo non amatur
iustitia sed timor poenae servilis est, carnalis est, et ideo non crucifigit carnem, sed vivit
in eo peccandi voluntas. et serm. 19. de verbis Apli. c. 9. talem timorem comparat
cum lupo qui volens invadere ovile sed metu canum et pastoris sine praeda quidem at
sine affectu praedandi recedit; lupus ait, venit et redit lupus, venit fremens et redit
tremens, lupus est tamen, et tremens et fremens etc.

R. D. ans timor gehennae serviliter servilis C. ans servilis sine servilitate N. ans
et gsi. - S. Augu. his et similibus locis loquitur de timore serviliter servili; quippe qui
alias timorem servilem simpliciter saepissime laudat.

Inst. 2. nullus timor de se mutat et avertit voluntatis affectum ab eo quod ex timore relinquimus,
quod timor est servilis non excludit voluntatem peccandi. ans videtur certum in vulgari exemplo
mercatoris qui ex metu naufragii proicit merces in mare, sed tamen retinet aliquem
amorem saltem inefficacem mercium, quod ex quocumque timore relinquitur peccatum, sed videtur
manere aliqua complacentia de illo.

R. N. ans et subsequens gsi. quod est dari posit aliquis timor qui excludat affectum peccandi
satis constat ex testimoniis scripturae, SS. PP.um et Concilii Tridentini + moraliter; nam est talis timor
a Deo et Ecclesia suaderi solet, nisi excluderet voluntatem peccandi. et disparitas est inter + praecipue ratione
attritum de peccato ex metu inferni et mercatorem ex metu proicientem merces est imo
quia voluntas efficax vitandi gehennam et assequendi beatitudinem aeternam quam sit vere
attritus simpliciter repugnat cum quocumque complacentia peccati mortalis, adeoque qui
vere attritus ex timore inferni deserit omnino voluntatem peccandi, voluntas autem efficax-

soluandi vitam et vitandi naufragium, n̄ ē incompossibilis cum volitē soluandi merces.
2do mercator projiciens merces agitur metu simpliciter, q̄a ita affectus ē, ut sublato periculo n̄ ageret, pctor vō qui atterit de pctō ex metu inferni agit ex metu simpliciter q̄a n̄ ita affectus ē, ut sublato periculo damnāōis n̄ doleret, ssōm si timor n̄ sit serviliter servilis.
Inst. 3. timor ē simpliciter tm̄ servilis ē actus perversus et inordinatus, q̄a ḡraliē opponit̄ charitati.
Atqui ōis actus quo quis de pctō dolet ppter amorem sui proprium ē actus inordinatus et pravus, sed qui atterit ex metu inferni dolet de pctō ppter amorem sui ergo &c.
R. D. m̄ ōis actus quo quis dolet de pctō ppter amorem sui tm̄ finem ultimum excludendo relaōem talis amoris in Deum ut finem ultimum C. m̄ ppter amorem sui tm̄ finem proximum tm̄ n̄ excludendo relaōem talis amoris in Deum N. m. et subd. m̄ qsequens.
Attritio concepta ex volitē vitandi poenas inferni, etsi de se n̄ includat dilectionem Dei benevolam, qua amorem boni sui prīe absolute referat in Deum, eam tn̄ n̄ excludit, sed t prescindit a tali relaōe, & eam virtualiter qtinet, nam ut talis attritio sit ordinata et honesta, attritus p eam sic dolet ēē qstitutus ut si quaereretur an de pctō doleat unicē ppter suum, et nullatenus ppter Deum, diceret se nullatenus excludere Deum ut finem ultimum, sed potius ppter ipsum desiderare suam beatitudinem.
Inst. 4. actus qui magis aversatur poenam qm̄ culpam ē inordinatus et pravus, sed timor gehennae ē simpliciter tm̄ servilis magis aversatur poenam qm̄ culpam ḡo &c. m̄ probatur q̄a timor aversatur culpam ppter poenam adeoque magis poenam qm̄ culpam, nam ppter qd unumquodque tale illud magis ē tale.
R. D. m̄ qui magis aversatur poenam qm̄ culpam appretiativē t in actu signato excludendo oēm alium actum quo magis detestetur culpam qm̄ poenam ē inordinatus C. m̄ qui magis aversatur poenam qm̄ culpam intensivē tm̄, t in actu exercito, ita ut n̄ excludat alium actum, quo magis detestemur culpam qm̄ poenam N. m. et subd. distam N. qs.
Actus quo detestamur culpam ppter poenam magis qm̄ detestatur poenam qm̄ culpam imō intensivē, q̄a fieri pt ut magis intense afficiamur metu poenae qm̄ culpae, sed in actu exercito id ē sine ulla qparaōe inter poenam et culpam, n̄ tn̄ magis aversatur poenam qm̄ culpam in actu signato id ē instituendo actualem qparaōem, et aestimativē magis aversando poenam qm̄ culpam. neque excludit alium actum quo solitus ob aliud motivum magis detestetur culpam qm̄ poenam, sed prescindit.

Inst. 5. timor simpliciter servilis sctm in actu exercito magis detestatur culpam quam poenam, ex concessis quod est inordinatus.

Urbi contra ad hoc ut aliquis actus ordinatus debet magis odisse malum majus quale est malum Dei quod fit per peccatum quam malum minus, quale est malum poena; quod quocunque modo timor magis aversetur poenam quam culpam est inordinatus et malus.

R. N. quia ut Oratio ans non tenemur semper agere modo perfectiori, adeoque ad hoc ut aliquis actus sit ordinatus et bonus sufficit si malum detestetur et amet bonum. nec requiritur ut magis malum magis detestetur.

Inst. 6. attritio de peccatis ex metu inferni pro suo motivo detestandi peccata habet solam poenam quod excludit omne aliud motivum, adeoque omnem etiam alium actum perfectiorem.

R. D. quatenus excludit omne aliud motivum negative id est attritio qua talis non habet aliud motivum perfectius detestandi peccata C. quia excludit positive id est impedit et respuit omne aliud motivum N. quia mens attriti ex metu inferni quamvis hic et nunc detestetur peccatum ex solo timore gehennae non tamen sic est disposita ut absolute nollet detestari peccatum nisi ob solam poenam sed abstrahit ab aliis motivis.

Inst. 7. attritus ex metu solius poenae et simpliciter timore servili ita est dispositus ut si poena non esset, non doleret de peccato quod positive excludit omne aliud motivum, omnesque alium actum detestationis.

Urbi ans omnis qui dicit detestor culpam quia poenam timeo virtualiter dicit non detestarer culpam nisi poenam timerem quod est.

Urbi ans exponte motivo exspectat actus, quod qui dicit detestor culpam quia poenam timeo virtualiter ita est dispositus ut non doleret nisi timeret.

R. N. utrumque ans ultimam Probationem D. exponte motivo hoc individuo exspectat hic actus C. ans exponte motivo hoc exspectat omnis aliquis actus ex alio motivo N. ans et conseqm. qui dolet ex timore simpliciter servili sic est dispositus ut si poenam non timeret, non quidem poneret hunc individuum actum detestationis quem hic et nunc ponit ex timore poenae, attamen et doleret ex alio motivo et sctm omnino abstrahit nec dicit quod faceret si poena non esset.

Obj. 2. sctm is qui dolet ex timore poenae simpliciter servili ponit suum finem ultimum in evitatione poenae, quod agit omnino inordinate. ans videlicet contritio quia talis habet fugere peccatum, servare praecepta et Deum ut vitet poenam inferni adeoque non solum ordinat-

rem magis bonam sibi observantiam praeceptorum ad rem minus bonam sibi fugam poenae, sed e in hac constituit suum finem ultimum.

R. Nego ant. et ejus probationem. nam qui atterit ex timore simpliciter servili pro fine suo immediato proximo fugam poenae pro fine tamen ultimo saltem virtualiter et implicite intendit Deum. ut dictum est in propositione prima.

Propositio 2da. Colligitur quod attritio ~~sine amore~~ ex quocunque motivo concepta extra sacramentum et sacramentale non sufficiat ad remissionem venialium.

Prob. si ad remissionem venialium sufficeret sola attritio, esset impossibile ut peccata venialia unquam dimitterentur ex opere operato vi clavium seu per absolutionem sacramentalem, quod in confessione explicantur sola venialia absque aliquo mortali; item impossibile esset ut unquam venialia per se dimitterentur per sacramenta vivorum ut Eucharistia extrema unctionis etc. quorum sine maxima inconvenientia non potest admitti quod ea sequela manifeste patet: quia ut vi his sacramentis remittantur venialia requiritur ut praecedat saltem attritio, quod si venialia delerentur per solam attritionem sic deleta erunt, antequam hoc sacramenta reipsa integre susciperentur, adeoque impossibile erit ut venialia ex opere operato per hoc sacramenta remittantur. m. 10 certae ~~tam~~ imo quia Trid. sess. 14. c. 5. aperte supponit venialia ex opere operato posse deleri per sacramentum poenitentiae. quod idem certum est ex dictis ubi de sacramento Eucharistiae. et de extrema unctione constabit ex dicendis. 2do si venialia non delerentur nisi ex op. op. per sacramentum poenitentiae saltem ex op. operantis, omnino inutile esset ea confiteri: sic esset aliquo utilitas, maxime quia per confessionem venialium certior evado de eorum remissione sed hoc est falsum quia et confiteris vel veram attritionem de suis venialibus et non habet, si habet, et de ea certus est certus est de remissione eorum independenter ab absolutione, si autem non habet veram attritionem, et de ea dubitat, etiam non potest esse certus de eorum remissione per absolutionem, haec enim non valuit nisi praecesserit vera attritio. 3tio nisi venialia etiam sola per absolutionem sacramentalem ex op. op: remitti possent, dici deberet Christum ordinasse sacramentum poenitentiae tanquam medicinam venialium, quae tamen et consequenter supponeret venialium vulnera iam antea curata per praeviam attritionem etc.

Obj. Contritio perfecta extra sacramentum delet peccata mortalia, ergo sola attritio sine alio remedio tollit venialia.

R. Nego consequentiam. sicut voluntas peccati mortalis sufficienter retractatur per contritionem, ita voluntas peccati venialis tollitur per attritionem quod etc.

R. N. §.: et ratio est quia contritio perfecta non solum avertit hominem a peccato, sed per amorem benevolentiae convertit illum ad Deum, ut sic amando Deum super omnem creaturam reparet suo modo iniuriam Deo illatam per inordinatum amorem creaturae. Attritio autem non continet amorem benevolum erga Deum, unde licet per timorem poenae et horrorem turpitudinis quae est in peccato veniali, prout certe virtuti morali opponitur, et per amorem propriae beatitudinis avertat voluntatem a peccato, eam tamen non convertit ad Deum benevole diligendum.

Inst. 1. Cum Clarissimo Paulo Mezger hic disputatione ...ina ar. 1. §. 3. ad remissionem peccati venialis plus non requiritur quam satisfactio supernaturalis illi opposita, sed attritio est satisfactio talis in hoc iusto est talis ergo &c. Tm videtur certa quia attritio tollit inordinatam adhaesionem ad creaturam.

R. N. m. et ratio est quia satisfactio pro culpa, seu iniuria Deo illata potius est per amorem benevolum Dei ex op. operantis et gratuita Dei acceptatione, et per opposito per virtutem sacramenti, et modo quodam medio impetratorio per preces Ecclesiae ut fit in sacramentalibus, attritio autem [illegible] spectata nihil ex his est. et quamvis tollat inordinatam adhaesionem ad creaturam, non tamen hoc ipso hominem convertit ad Deum per amorem benevolum seu iustificationem.

Inst. 2. Concil. Trid. sess. 14. c. 5. docet venialia citra culpam taceri posse in confessione et multis aliis modis expiari, sed hoc dici non posset nisi delerentur per solam attritionem ergo &c.

R. N. m. quia etsi attritio sola extra sacramentum et aliud remedium ut sacramentalia ab Ecclesia instituta non deleat venialia, verum tamen est quod ait Trid.: venialia multis modis extra sacramentum deleri posse, v.g. per contritionem actum amoris benevoli sacramentalia virtute per sacramentalia cum attritione usurpata.

Obj. 2. Cum Scholasticis: actus cuiuscunque virtutis qui Deo magis placet quam antea displicuit peccatum veniale, tollit veniale, ergo a potiori actus formalis attritionis in hoc iusto.

R. N. ans. et ratio quia per quodlibet opus bonum remittuntur peccata venialia, nisi illud opus ex charitate in Deum benevola procedat, ut bene docet Laim. hic c. 4. n. 15. nam ad remissionem venialis requiritur nova huius conversio cum Deo, quia ad talem remissionem requiritur ut tollatur illa separatio qua culpa venialis imperfecte separat hominem a Deo, et retardat affectum ne prompte feratur in Deum, sed haec conversio non fit nisi per op. [illegible]

p qdlibet opus bonum, nisi procedat ex charitate in Deum benevola. unde qdo
S. Augus. in Enchiridio c. 71. docet nos venialium veniam accipere p ieiunium et
alia eiusmodi bona opera, intelligendus ē de bonis operibus ex charitate in Deum
procedent. Deinde esti dari eiusmodi opera mereri p aliquem gradum grãa sancti=
ficantis esse sine charitate benevola fiant, inde tn̄ n̄ sequitur p ea remitti pcta veni=
alia, qa hoc excludunt p se vi grãa sanctificantis cum qua stare pt pctm veniale
ē in sanctissimis hominibus.

Quæstio 5ta.

De Necessitate actuum Virtutis Poenitentiæ.

De necessitate sacrti poentiæ dicetur disput. sequti. hic ãm agitur praecise de obligatione
poenitendi p actum contritionis et attritionis seclusa actuali susceptione sacrti poentiæ
et ē extra eos casus in qbus p accidens obligamur elicere contritionem q saltem et
confiteri ut si administrandum et suscipiendum sit sacrtm Eucharistiæ et alius ca-
queritur ergo hic in genere tm̄ an hoi in pctm lapso actus poentiæ necessarius sit
necessitate medii et præcepti. Quonam hoc præceptum obliget, an requeat statim
post commissum pctm, an tñ tunc qdo in mentem redit pctm olim commissum.

Propositio 1ma. aliqua Poentia nãria ē tum medii tum præcepti necessitate, tam
nãlis, tm̄ divini positivi iuxta præsentem divina providentiæ ordinem, cuilibet
pctori in ordine ad obtinendam veniam.

Probatur 1ma pars. Deus iuxta præsentem sua providentia ordinem stabilivit
tm̄ dare veniam, qui post voluntariam aversionem ab ipso ad creaturam, ab amore
inordinato creaturæ ad ipsum reversi sunt, sed talis conversio fieri n̄ pt sine poentia ergo p.
m̄ certa ē ex innumeris locis scripturæ ut Zacharia 1mo vers. 3. convertimini ad me
et ego convertar ad vos. Ecclesiastici 2. v. 22. si poentiam n̄ egerimus incidemus in
manus Dni. Luc. 13. v. 5. nisi poentiam egeritis oes sil peribitis.
2a vo p se patet. hinc Trid. sess. 14. c. 4. loquens de poentia in generali: hic contri=
tionis motus oi tempore fuit nãrius.

Probatur 2da pars de lege nãli contra Medinam. Lex nãa dictat ut satisfaciamus
pro iniuria alteri illata, ergo ā pctori ut satisfaciamus Deo pro iniuria illi illata.